

Phẩm 14: VỐN LÀ KHÔNG

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Các pháp theo thứ lớp mà không chấp trước. Các pháp không có tướng như hư không. Kinh này không từ đâu sinh ra. Các pháp tìm cầu không có đặc.

Các Thiên tử cõi Dục và cõi Sắc bạch Phật:

–Đệ tử Tu-bồ-đề thuyết pháp như thế là theo lời dạy của Như Lai, chỉ thuyết về không tuệ.

Đức Phật dạy:

–Đúng thế, này các Thiên tử! Đó là theo lời dạy của Như Lai.

Chư Thiên tử hỏi Phật:

–Thế nào là theo lời dạy của Như Lai? Như nói pháp không từ đâu sinh thì có phải là theo lời dạy của Như Lai chăng?

Đức Phật dạy:

–Đúng thế, này các Thiên tử! Các pháp không từ đâu sinh là theo lời dạy của Như Lai. Theo lời dạy của Như Lai thì chính là không. Các pháp vốn không cũng không từ đâu đến cũng không đi về đâu. Như Lai vốn không thì các pháp cũng vốn không. Các pháp vốn không thì Như Lai cũng vốn không, không có vốn không khác. Này Tu-bồ-đề! Như vậy theo vốn không chính là Như Lai vốn không. Như vậy, này Tu-bồ-đề! Trụ Như Lai vốn không là trụ theo lời dạy của Như Lai.

Như Lai vốn không không khác là vốn không không khác. Các pháp chính là không khác, không khác Như Lai vốn không không ngăn ngại nên các pháp vốn không không ngăn ngại. Như Lai vốn là không nên các pháp vốn không ngại. Một vốn không như nhau không có vốn không khác. Không có người tạo tác, tất cả đều vốn không, cũng lại không vốn không. Như vậy Như Lai vốn không không hư hoại cũng không mục nát, các pháp chẳng thật có. Này Tu-bồ-đề, theo các pháp dạy: Như Lai vốn không, các pháp vốn không như nhau không khác ở trong pháp chân thật vốn không.

Này Tu-bồ-đề! Theo lời dạy của Như Lai thì Như Lai vốn không không có quá khứ, vị lai, hiện tại. Các pháp vốn không có quá khứ, vị lai, hiện tại.

Này Tu-bồ-đề! Theo lời dạy của Như Lai thì Như Lai vốn không, Như Lai quá khứ vốn không, Như Lai vị lai vốn không, Như Lai hiện tại vốn không như nhau không khác. Sự như nhau không khác này là chân thật vốn không. Bồ-tát đắc cái chân thật vốn không thì được gọi là Như Lai.

Khi đó đất đai chấn động sáu cách, Đức Như Lai giảng nói tiếp về vốn không:

–Này Tu-bồ-đề! Theo lời dạy của Như Lai thì chẳng thọ sắc, thống dương, tư tưởng, sinh tử, thức, chẳng thọ Tu-đà-hoàn, Tư-đà-hàm, A-na-hàm, A-la-hán, Bích-chi-phật. Này Tu-bồ-đề! Như vậy là theo lời dạy của Như Lai.

Xá-lợi-phất thưa:

–Bạch Đức Thiên Trung Thiên! Vốn không này rất thâm diệu.

Đức Phật dạy:

–Vốn không này rất thâm diệu, rất thâm diệu!

Lúc Phật thuyết pháp vốn không này, hai trăm Tỳ-kheo Tăng đều đắc đạo A-la-hán, năm trăm Tỳ-kheo-ni đều đắc đạo Tu-đà-hoàn. Năm trăm vị trời đều đắc Vô sở tùng sinh pháp lạc (Vô sinh pháp nhẫn). Trong số đó, có sáu mươi vị Bồ-tát mới học đều đắc đạo A-la-hán.

Đức Phật dạy:

–Sáu mươi vị Bồ-tát này vào thời quá khứ đều đã cúng dường năm trăm Đức Phật. Họ bố thí chấp trước, trì giới, nhẫn nhục, tinh tấn chấp tướng; thiền chẳng biết không, lìa không; chẳng được phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật cho nên hôm nay họ đều thủ đắc quả vị A-la-hán. Bồ-tát có tu đạo Bồ-tát thì đắc Không, đắc Vô tướng, đắc Vô nguyện, nhưng nếu Bồ-tát ấy chẳng đắc phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật thì ở giữa chừng đắc quả vị A-la-hán, không quay trở lại đạo Bồ-tát nữa.

Ví như có một con chim lớn, thân nó dài tám ngàn dặm hoặc hai vạn dặm, nhưng lại không có cánh, từ trên trời Đao-lợi nó tự gieo mình xuống châu Diêm-phù-lợi, rơi chưa đến đất, nó bỗng hối hận, muốn ở giữa chừng quay trở lên trời Đao-lợi, có thể được không?

Xá-lợi-phất thưa:

–Không thể quay trở lên được!

Đức Phật dạy:

–Con chim này rơi xuống châu Diêm-phù-lợi, mà muốn cho thân nó đừng đau, có thể nào khiến cho nó không đau được chăng?

Xá-lợi-phất thưa:

–Không thể được! Con chim này rơi xuống đất thân nó chẳng thể nào không đau hoặc chết giắc hoặc chết hẳn. Vì sao? Vì thân nó to lớn, lại không có cánh.

Đức Phật dạy:

–Giả sử Bồ-tát ấy trong số kiếp nhiều như cát sông Hằng bố thí chấp trước, trì giới, nhẫn nhục, tinh tấn chấp tướng, thiền cũng chẳng nhập vào không, chẳng đắc phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật, khởi tâm muốn cầu Phật đạo, tất cả họ đều muốn làm Phật nhưng giữa chừng đắc quả A-la-hán, Bích-chi-phật. Bồ-tát ấy ở chỗ Phật quá khứ, vị lai, hiện tại trì giới, tinh tấn, Tam-muội, trí tuệ, nghe nói đến trí Nhất thiết trí của Phật đều nghĩ chấp tướng cầu thì đó là chẳng trì giới, tinh tấn, Tam-muội, trí tuệ của Như Lai, chẳng hiểu biết trí Nhất thiết trí, chỉ tưởng như nghe tiếng mà thôi, bèn muốn từ đó thành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác thì chẳng thể được, mà ở giữa chừng đắc quả vị A-la-hán, Bích-chi-phật. Vì sao? Vì chẳng đắc phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật.

Xá-lợi-phất thưa:

–Như lời Phật dạy, vì trong ý niệm mà tuệ Bồ-tát lìa phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật nên mới đắc đạo A-la-hán, Bích-chi-phật. Nếu có Bồ-tát thật sự nghiêm túc muốn đắc đạo Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác thì cần phải học phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật.

Chư Thiên tử cõi Dục và cõi Sắc bạch Phật:

–Bát-nhã ba-la-mật khó hiểu, khó rõ, khó biết, do đó muốn cầu Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác khó đắc.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bát-nhã ba-la-mật rất thâm diệu khó hiểu, khó rõ, khó biết. Như con nghĩ dùng trí tuệ trong pháp Bát-nhã ba-la-mật cầu Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác thì dễ đắc. Vì sao? Vì vô sở hữu thì do đâu mà đắc Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác! Các pháp đều không thì cầu pháp cũng hoàn toàn chẳng thật có, sẽ thành Vô thượng Chánh giác. Cầu pháp vô sở đắc thì không có người thành Vô thượng Chánh giác, cũng không có người đắc Vô thượng Chánh giác. Nếu có nghe các pháp không thì cầu Vô thượng

Chánh đẳng Chánh giác dễ đắc.

Xá-lợi-phất nói với Tu-bồ-đề:

–Như lời của Tôn giả Tu-bồ-đề nói thì Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác là khó đắc. Vì sao? Vì không, cho nên chẳng nghĩ ta sẽ thành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Pháp không này khiến cho dễ đắc. Vì sao? Vì Bồ-tát nhiều như số cát sông Hằng đều đắc.

Tu-bồ-đề hỏi:

–Thế nào, Tôn giả Xá-lợi-phất! Dùng sắc để đắc chăng?

–Không!

–Lìa sắc để đắc chăng?

–Không!

–Dùng thống dương, tư tưởng, sinh tử, thức để đắc chăng?

–Không!

–Sắc vốn không có đắc chăng?

–Không!

–Lìa sắc vốn không, có pháp đắc chăng?

–Không!

–Thống dương, tư tưởng, sinh tử, thức vốn không có đắc chăng?

–Không!

–Lìa thống dương, tư tưởng, sinh tử, thức vốn không có pháp đắc chăng?

–Không!

–Vốn không này có khiến cho đắc chăng?

–Không!

–Lìa vốn không có pháp khiến cho đắc chăng?

–Không!

–Giả sử pháp ấy không thật có, thì pháp nào khiến cho đắc?

Xá-lợi-phất nói:

–Như pháp của Tôn giả Tu-bồ-đề thuyết, không có Bồ-tát là người đắc. Đức Phật nói ba hạng người có đức là người cầu A-la-hán, Bích-chi-phật và Phật. Ba hạng người này chẳng tính là ba, vì như Tôn giả Tu-bồ-đề nói thì chỉ là một đạo mà thôi.

Bân-mạn-đa-ni-phất (Mãn Từ Tử) nói với Xá-lợi-phất:

–Tôn giả nói một đạo, điều này cần phải hỏi lại!

Xá-lợi-phất nói với Tu-bồ-đề:

–Tôn giả Tu-bồ-đề nói một đạo, vì thế tôi xin hỏi.

Tu-bồ-đề nói:

–Thế nào, ở trong vốn không có thấy ba đạo chăng?

Xá-lợi-phất nói:

–Chẳng thấy! Vì sao? Vì từ trong vốn không, chẳng thật có ba việc.

Tu-bồ-đề nói:

–Vốn không, một việc có thủ đắc được không?

–Không!

–Thế nào, trong vốn không có thủ đắc một đạo được không?

–Không!

–Giả sử, điều ấy thật sự chẳng thật có, cho nên nói A-la-hán, Bích-chi-phật, Phật là đạo vốn không, không có khác. Nếu Bồ-tát nghe thuyết về vốn không mà tâm không

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

biếng nhác thì Bồ-tát ấy sẽ được thành Phật.

Đức Phật dạy:

–Đúng như lời Tu-bồ-đề nói, đều là nhờ oai thần của Phật khiến cho ông ấy nói như thế. Bồ-tát nghe thuyết về các pháp vốn không như nhau không khác mà tâm không biếng nhác thì sẽ được thành Phật.

Xá-lợi-phất thưa:

–Thế nào là Bồ-tát thành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác?

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bồ-tát cần phải thành tựu những điều gì?

Đức Phật dạy:

–Bồ-tát phải bình đẳng tiếp xúc với tất cả mọi người, phải có lòng lành, không được có ý tổn hại, thường nên có lòng từ, không được buông lời giận dữ, luôn luôn phải có lòng tốt và tâm ngay thẳng.

